

Pericopa Yitro - Înființarea primei birocrății din lume [anul 5779]

Când Yitro, socrul lui Moise, a venit să-l viziteze pe acesta în tabăra evreilor, el a văzut o situație imposibilă, în care Moise stătea, din zori până la miezul nopții, să le judece evreilor toate conflictele și problemele pe care le avea. Și era vorba nu de câțiva, ci de sute de mii de oameni, adică era o misiune cu adevărat imposibilă. Yitro îl întreabă: "Pentru ce stai singur și întreg poporul îți stă pe cap de dimineață până seara?" (Exod 18:14). La întrebarea asta Moise răspunde: "Ce să fac dacă poporul vine la mine cerându-L în felul acesta pe Dumnezeu? Când au ceva ei vin la mine și eu judec între unul și altul și le fac cunoscute legile Torot (legile divine ale Domnului)". La asta îi spune Yitro (Exod 14:17): „Lucrul pe care-l faci nu este bun! Te vei veșteji și tu și poporul ăsta care vine la tine, fiindcă chestiunea este mult prea grea pentru tine; nu o poți face singur”. Și aici vine propunerea lui Yitro, care, după ce a fost acceptată, va însemna înființarea primei birocrății de pe pământ: [Yitro i-a propus să aleagă din popor oameni competenți, credincioși Domnului, oameni cinstiți și cumpătați בַּצַּד, pe să-i pună în posturi de judecători.](#)

Moise va rămâne în postul onorant de învățător al poporului și de garant al tuturor legilor și poruncilor, veghind asupra drumului drept pe care trebuie să meargă poporul. Implementarea acestor legi în viața cotidiană, ca și rezolvarea problemelor și conflictelor care apar, o vor face acești judecători specializați, zilnic. Doar problemele mari de justiție vor fi aduse în fața sa (în calitate de instanță supremă), dar restul problemelor le vor rezolva acești judecători.

Moise a primit propunerea lui Yitro și a implementat "programul de guvernare", numind căpetenii peste o mie, căpetenii peste o sută, căpetenii peste cincizeci și căpetenii peste zece. I-a învățat legile și a judecat cazurile complicate. În fond el a înființat o administrație de stat cu toate categoriile: șefi de județe (de mii), de localități (de sute), de cartiere (de zeci). Puterea centrală rămâne doar pentru cazuri excepționale, de maximă gravitate. Comentatorii laudă sfatul dat de Yitro; de exemplu Rașbam (nepotul lui Rași) comentează în Deuteronom 10, 31: "Și tu ne-ai ajutat pe măsura nevoilor, când stăteam în pustiu, ba chiar și un sfat bun ne-ai dat".

נתת על לב צרכינו בחנותינו במדבר, וגם היית לנו עצה טובה, כדכתיב וישמע משה, דוגמת עינים הייתי לעוור

Este interesant că tocmai Yitro, un străin care s-a convertit la iudaism, a fost cel care, în primul rând, a început să creadă în superioritatea Dumnezeului, după cum citim în Exod 18:11 "Acuma știu că Adonai este mai mare decât toți dumnezeii", fiindcă tocmai El L-a inspirat, la îndemnul lui Yitro, pe Moise, cel care, prin înțelepciunea și experiența lui de viață, înființează sistemul judiciar israelian și pune baza sistemului de delegare, de atribuire de responsabilități unor subordonați. Hazal spune că Yitro a primit ca răsplată pentru toate faptele acestea o pericopă pe numele lui.

* * *

O altă ultimă întrebare merită, de asemenea, să fie pusă: când a avut loc acest eveniment, înainte de Matan Tora sau după aceea ? După cum apare povestea în Tora, Moșe s-a așezat să judece (Exod 18:13) înainte de a fi date cele zece porunci (Exod 20:1). Întrebarea asta se pune și în Talmud în tractatul Zevahim 116:1:

”Unul spune că Yitro a fost înainte de Matan Tora, iar altul spune că Yitro a fost după Matan Tora”.

בני ר' חייא ור' יהושע בן לוי, חד אמר: יתרו קודם מתן תורה היה, וחד אמר: יתרו אחר מתן תורה היה

Este un fapt acceptat de toți comentatorii și de către Hazal, acela că Moise a început să judece după, fiindcă nu putea să judece înainte de a avea poruncile. În midraș Sifri este scris că Tora s-a dat de Yom Kipur (după ce prima oară de Șavuot, Moise a spart tablelele) și el nu s-a apucat să judece de Moțaei Yom Kipur (seara după post). Așa că, după cum este scris, *וַיְהִי מִמּוֹתָאֵי יוֹם כִּיפּוּר מֹשֶׁה לִשְׁפֹט אֶת הָעָם* (Exod 18:13), ”abia a doua zi s-a așezat Moise să judece poporul”, ceea ce înseamnă că a început să judece a doua zi după Yom Kipur, după ce s-au dat legile. Și, bine înțeles, sfatul lui Yitro a venit după ce a primit Tora.

Plecând de la aceste raționamente, iată una dintre cele mai importante reguli pe care trebuie să le țină minte oricine învață Tora:

Nu este devreme sau târziu în Tora

אין מוקדם ומאוחר בתורה